

21.8.2024

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Tikkamäentie 16
M-talo 4.kerros
80210 JOENSUU

Nurmeksen vanhusneuvoston lausunto sosiaali- ja terveyskeskusten, -asemien ja palvelupisteiden palveluverkko vuoteen 2038-suunnitelmaan.

Nurmeksen vanhusneuvosto tukee Nurmeksen kaupunginhallituksen antamaa lausuntoa, mutta antaa lisäksi muutamia huomioita.

1. Periaatteet / tavoitteet

Palveluverkon ja siinä annettavien palvelujen tulee vahvistaa perustason sosiaali- ja terveyspalveluja. Konkreettisenä tavoitteena on oltava omalääkäri-omahoitaja -malli terveydenhuoltoon ja omahoitajamalli sosiaalipalveluihin.

Terveyspalveluiden saatavuuden heikentäminen luo epävarmuutta ja epätoivoa vanhemman väestön keskuudessa.

Omalääkäri-omahoitaja -mallin tulee kattaa sote-keskuksen lisäksi myös kouluterveydenhuolto sekä vanhusten ja vammaisten asumispalvelut.

Omalääkäri-omahoitaja -mallin on todettu edistävän kansanterveyttä hoidon jatkuvuuden ja ennakoivuuden avulla. Hoidon jatkuvuuden merkitys korostuu pitkäaikaissairauksissa, joita on erityisesti vanhusväestöllä. Se on kustannustehokas vähentäessään kalliin erikoissairaanhoidon tarvetta. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella aloitetussa toiminnassa on todettu, että malli on toteutettavissa pääosin olemassa olevilla resursseilla.

2. Ilta- ja viikonloppuvastaanotto sote-keskuksessa

Nurmeksessa on todettu ilta- ja viikonloppuvastaanotot erittäin tarpeellisiksi. Niiden lakkautuspäätös on peruttava. Erikoissairaanhoidon vaatimattomat käynnit keskussairaalan päivystyksessä ovat turhia, ne aiheuttavat kustannuksia ja päivystyksen ruuhkautumista. Erityisesti vanhuksille ne ovat kuntoa rasittavia pitkine jonotuksineen ja matka-aikoineen (edestakainen matka neljästä jopa kuuteen tuntia).

Tutkimuksen mukaan yleistilan laskun vuoksi erikoissairaanhoidon päivystykseen tulleista yli 65vuotiaista potilaista viidenneksellä diagnosoiksi jäi huonovointisuus ja väsymys tai seniliteetti. Nämä eivät vaadi erikoissairaanhoidon palveluita. Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan ensihoidon päivystykseen tuomista potilaista puolet lähetettiin suoraan kotiin ja näistä 37 % ei tarvinnut sairaalan palveluita lainkaan. Suomalaiset tutkijat toteavat (Lääkärilehti 5.8.2024), että "osa erikoissairaanhoidon päivystyskäynneistä voisi olla ehkäistävissä tai

paremmin hoidettavissa kiireettömällä vastaanottoajoilla perusterveydenhuollossa". Tämä koskee kaikkia päivystyskäyntejä.

3. Yön yli hoito

Niissä sote-keskuksissa, joissa on vuodeosasto, on järjestettävä yön yli hoito niille ensiavun potilaille, jotka eivät tarvitse akuuttia hoitoa. Perustelu tälle on sama kuin kohdassa 2 ja lisäksi se, että ensihoidon kuljetukset turhiin keskussairaalan päivystyskäynteihin ovat resurssien tuhlausta ja pois ensihoidon palveluvalmiudesta.

4. Vanhusten ja vammaisten palvelut

Vanhusten ja vammaisten palvelut, mukaan lukien asumispalvelut, on turvattava vähintään nykyisellä tasolla lähipalveluina. Ikäneuvolatoiminta on käynnistettävä Nurmeksessa. Nämä on kirjattava palveluverkkosuunnitelmaan.

5. Yhteisöllinen asuminen

Vanhusten yhteisöllistä asumista on edistettävä yhteistyössä kotipalvelun kanssa. Nurmeksessa toimineiden ns. pienkotien aikana tämän tarve todettiin suureksi. Järjestely todettiin hyväksi myös kotipalvelun resurssien käytön kannalta, mikä lisää kustannustehokkuutta.

6. Valtimon kiinteällä sotepalvelupisteellä on oltava asiointi vähintään kolmena päivänä viikossa säilyttäen nykyiset palvelut.

Sotelain säädännön tavoitteiden mukaisesti erityistason palveluita tulee tuoda Nurmeksen sotekeskukseen, jolloin asiakkaiden ei kaikissa tapauksissa tarvitse lähteä Joensuuun saakka. Tämä toimii nykyään hyvin mm. tahdistinpotilailla, joiden lääkäri käy Nurmeksessa ja hoitaa useampaa potilasta päivässä.

7. Verkkopalveluiden kehittäminen

Aluevaltuustossa 23.4.2024 on tehty päätös verkkopalveluiden asiointipisteistä yhdessä kuntien ja valtion kanssa. Vanhusneuvosto esittää, että pilotointi aloitetaan Nurmeksessa.

Verkkopalvelujen valikoimaa tulisi laajentaa etädiagnostiikalla, mikä tehostaisi ilta- ja viikonloppuvastaanottojen toimintaa ja parantaisi esimerkiksi nuorten lääkäreiden saatavuutta sote-keskukseen. Etädiagnostiikka edistäisi myös liikkuvien palvelujen ja kotisairaanhoidon vaikuttavuutta ja palvelevuutta.